

ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ

В статті обґрунтовується доцільність розробки методики антикризового менеджменту транспортної галузі на основі аналізу циклічності її розвитку.

Ключові слова : транспортна галузь, антикризовий менеджмент.

В статье обосновывается целесообразность разработки методики антикризисного менеджмента транспортной сферы на основе анализа цикличности ее развития.

Ключевые слова: транспортная отрасль, антикризисный менеджмент.

The article explains the desirability of developing methods of crisis management of the transport sector on the basis of the analysis cycle for development.

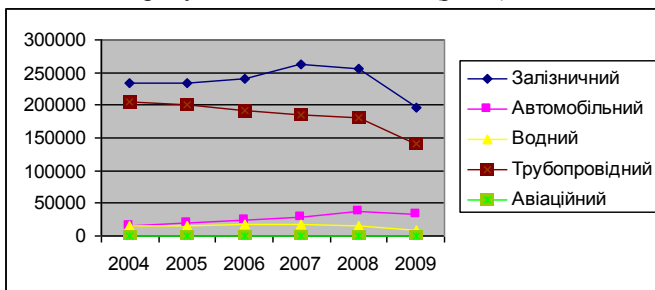
Keywords: transport industry, crisis management.

Постановка проблеми. Економічна криза в Україні зумовила значне загострення ситуації в транспортній галузі. Триває спад обсягів перевезень, критичного рівня досяг фінансовий стан галузі, зношується матеріально-технічна база, що призводить до зростання потреб у реконструкції, ремонті та технологічному обслуговуванні. Незадовільно вирішуються питання технічних інновацій та технологічної модернізації, не задовольняються мінімальні соціальні потреби працівників галузі. Не повною мірою використовуються потенційні можливості транспортно-дорожнього комплексу щодо розвитку експорту транспортних послуг. Для запобігання подальшого падіння розвитку галузі та попередження кризових явищ у майбутньому, необхідно визначити причини занепаду, проаналізувати діяльність галузі за тривалий період часу та розробити заходи для подолання тенденції зниження її функціонування.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Вивчення та теоретичне обґрунтування циклічних та кризових явищ одними із перших здійснили такі вчені: М.І.Туган-Барановський, М.Д. Кондратьєв, К. Маркс, Дж. Кейнс, Й.Шумпетер, М. Фрідмен, В.І. Вернадський, А.Л. Чижевський та М.І.Вавилов. Серед сучасних науковців, які займаються проблемами кризових явищ в економіці, доцільно відзначити як зарубіжних: Ю. Розенталя, Б. Піджненбурга, Л. Бартон, П.С. Гріна, К. Хермана, так і вітчизняних вчених С.М. Іванюти, С.А. Бурого, Д.С. Мацехи, В.О. Василенко, Є. Короткова, К.В. Балдина, В.С. Зверева, А.В. Рукосуєва, З.Є.Шершньової, Н.Д. Багацького, Л.О. Лігоненко, М.В. Тарасюка, О.О. Хіленко, А.Д.Чернявського, А.М.Штангрет, О.І.Копилюка, О.П.Жарковської, Б.Е. Бродського. Незважаючи на великий інтерес вчених до визначеної тематики, питання антикризового менеджменту окремої галузі ще мало розроблені. Найкраще проблематика циклічності кризових явищ у сфері послуг висвітлена Смерекою С.Б.[1]. Щодо транспортної галузі, на сьогодні таких розробок немає.

Метою даної статті є аналіз динаміки та визначення циклічності розвитку транспортній галузі, доведення необхідності розробки методики антикризового менеджменту в транспортній галузі.

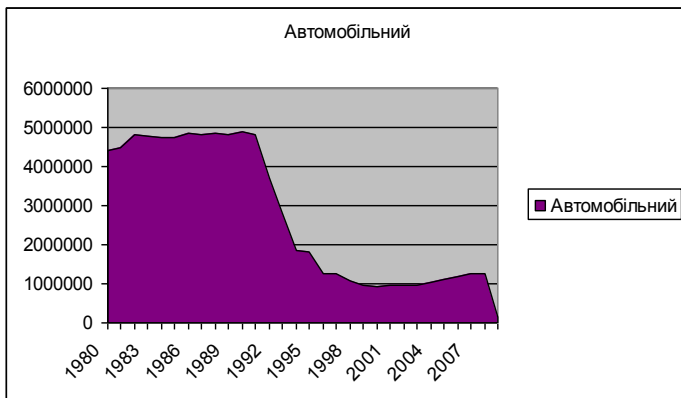
Викладення основного матеріалу. Серед зарубіжних і вітчизняних науковців, які займаються проблемами антикризового управління, домінує точка зору, що антикризове управління – це мікроекономічна категорія, яку необхідно та доцільно використовувати тільки на рівні підприємства. Автори свідомо звужують проблематику антикризового управління, оскільки окрім підприємств, під вплив криз попадають і національні економіки, їх окремі галузі та сфери [3]. Проаналізувавши діяльність транспортної галузі можемо зробити наступний висновок. За останні шість років транспортна галузь майже не розвинулась, показники в більшості випадків знизилися або залишилися на місці. Деякі види транспорту до 2007 року покращували свої показники, а з 2008 року вони пішли на спад (рис.1).

Рисунок 1. Динаміка вантажообігу всіма видами транспорту за 2004 - 2009 роки

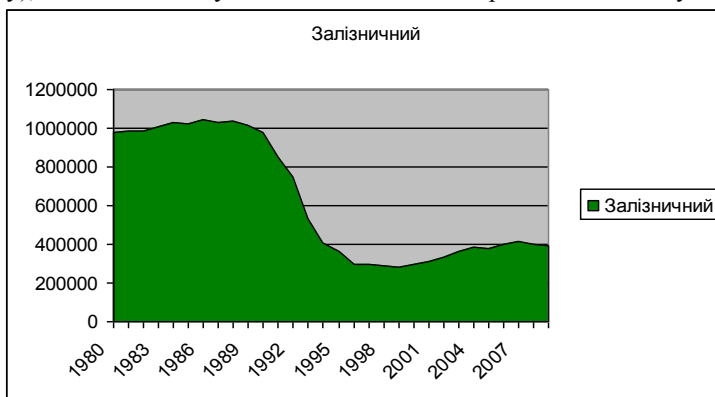
Проведений аналіз показав, що транспортна галузь розвивається нестабільно, переживаючи піднесення та спади. Тому доцільно розглянути динаміку показників за більш тривалий період часу (30 років). Найбільш вагомі перевезення здійснюються автомобільним, залізничним та трубопровідним видами транспорту, найменші авіаційним та водним. Щоб краще прослідкувати наявність циклу розглянемо кожен вид транспорту окремо.

Аналіз показників вантажопереvezень автомобільного виду транспорту за останні 30 років на рисунку 2 показує наявність чотирьох фаз ділової активності [2]. Так 1980-1989 роки характеризуються ростом перевезень (фаза піднесення); найвищі показники по вантажопереvezенням припадають на 1990 рік (пік циклу), надалі йде тенденція на зниження у 1991-2000 рр. (фаза спаду); найгірші показники у 2000-2003 рр. (депресія).

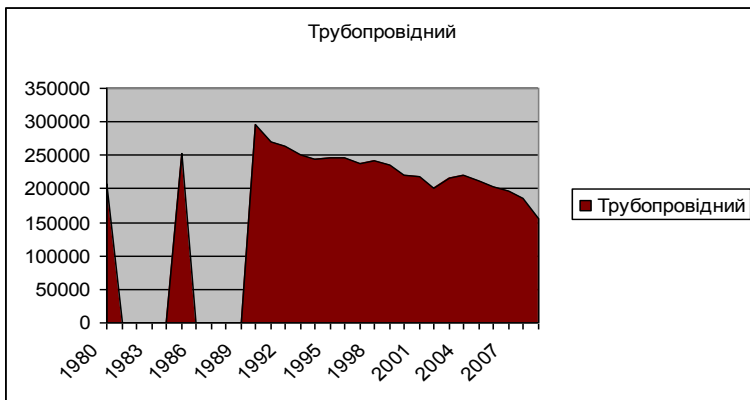

Рисунок 2. Вантажоперевезення автомобільним транспортом за 1980–2009 роки, тис. т.

Щодо вантажоперевезень залізничного виду транспорту на рисунку 3 бачимо зростання показників перевезень в 1980-1988 рр., пік вантажоперевезень припадає на 1988 рік, надалі йде тенденція на зниження у 1989-1996 рр., найгірші показники маємо у 1996-2002 рр. Нажаль відсутні дані показників вантажоперевезень трубопровідного транспорту з 1981 по 1984 роки та з 1986 по 1989, але незважаючи на це на рисунку 4 ми чітко спостерігаємо стабільний ріст перевезень протягом 1980-1990 рр. Найвищі показники припадають на 1990 рік (пік циклу), далі вони знижуються досягаючи найгіршого значення у 2009 році.

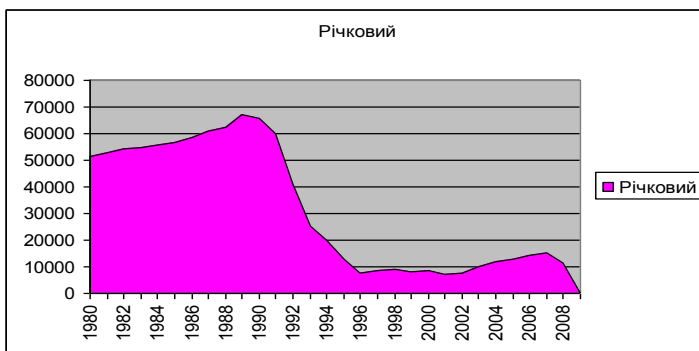

Рисунок 3. Вантажоперевезення залізничним транспортом за 1980–2009 роки, тис. т

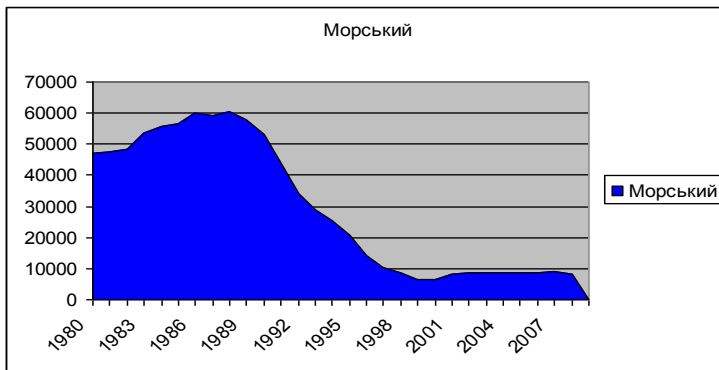

Рисунок 4. Вантажоперевезення трубопровідним транспортом за 1980–2009 роки, тис.т.

Аналіз показників вантажоперевезень річкового виду транспорту за останні 30 років (рис. 5) можемо охарактеризувати наступним чином: фаза піднесення припадає на 1980-1989 рр.; пік вантажоперевезень спостерігаємо в 1989 році; надалі йде тенденція на зниження у 1990-1996 рр. (фаза спаду); депресивний стан припадає на період 1996-2002 рр.

Рисунок 5. Вантажоперевезення річковим транспортом за 1980–2009 роки, тис. т.

Рисунок 6. Вантажоперевезення морським транспортом за 1980– 2009 роки, тис. т

Тенденція розвитку морського виду транспорту за останні 30 років представлена на рисунку 6. Можемо зробити наступний висновок: зростання показників відбувається з 1980 по 1988 рр.; найактивніші вантажоперевезення відбувалися в 1988 році - пік циклу; зниження спостерігаємо у 1989-2000 рр., а фазу депресії у 2000-2009 рр. [4]. Характеризуючи показники вантажоперевезень авіаційного виду транспорту (рис. 7) ми спостерігаємо наступні фази циклу: фаза піднесення припадає на 1980-1984 рр., що характеризується ростом перевезень; максимального значення показники набувають в 1984 році (пік циклу), різке зниження відбувається з 1985 по 1992 рр.; найнижче значення показників спостерігаємо у 1993-2002 рр., після чого йде поживлення перевезень.

Рисунок 7. Вантажоперевезення авіаційним транспортом за 1980– 2009 роки, тис. т

Отже, аналіз показників вантажоперевезень окремо по кожному виду транспорту підтверджує наявність циклічності розвитку транспортної галузі.

Висновки. Як бачимо, функціонування транспортної галузі, як і будь-якої соціально-економічної системи не є рівномірним та безперервним. Зростання чергується з процесами застою та спадом перевезень, тобто зниження активності перевезень. Такі періодичні коливання свідчать про циклічний характер розвитку галузі, а це є підтвердженням необхідності проведення антикризового управління галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1.Смерека С.Б. Теоретико - методологічні засади антикризового управління розвитку сфери послуг[Текст] : Економічний простір №19, 2008.

2.Балдин К.В., Зверев В.С., Рукосуев А.В. Антикризисное управление: макро- и микроуровень: Учеб. пособие.[Текст] – 2-е изд.– М.: Издательско-торговая корпорация «Дашко и Ко», 2007. – 280 с.

3.Ковбатюк М.В. Доцільність розробки методики антикризового менеджменту галузі [Текст] / М.В.Ковбатюк, В.В.Мищенко //Проблеми системного підходу в економіці: зб.наукових праць. - К.: НАУ, 2010. - №33

4.www.ukrstat.gov.ua [Електронний ресурс] :Статистична інформація.

УДК 656.7.072

В.В. Родченко

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В статті розглядаються основні методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства, а також етапи процесу управління конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах міжнародного середовища бізнесу.

Ключові слова: конкурентоспроможність, міжнародний менеджмент, процес управління, концепція розроблення.

В статье рассматриваются основные методы оценки конкурентоспособности предприятия, а также этапы процесса управления конкурентоспособности предприятия в современных условиях международной среды бизнеса.

Ключевые слова: конкурентоспособность, международный менеджмент, процесс управления, концепция разработки.

In the article the main methods of enterprise's competitiveness assessment, as well as stages of enterprise's competitiveness management process in modern conditions of international business environment, were considered.